

9. ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ (σελ.63–64)

α) Μέχρι τα αρχαϊκά χρόνια έχουμε την **ηρωική ποίηση** (ομηρικά έπη).

β) Τώρα τα έπη αποκτούν **διδακτικό** περιεχόμενο κι έχουν ως επίκεντρο την ειρήνη. **Ησίοδος** (Έργα και Ημέραι, Θεογονία).

γ) Ακολουθεί η **λυρική ποίηση**: μικρά ποιήματα που άδονται με συνοδεία μουσικής λύρας ή φλογέρας από έναν τραγουδιστή ή ομάδα τραγουδιστών (**χορική** ποίηση) και που ασχολούνται με τον εσωτερικό κόσμο των ανθρώπων.

Θέματά τους:

- Εξύμνηση θεών
- Εξύμνηση αθλητών
- Στρατιωτικά κατορθώματα
- Έρωτας και χαρά της ζωής
- Πολιτικές αρετές
- Σάτιρα ανθρώπινων αδυναμιών

Εκπρόσωποι: Αρχίλοχος, Σιμωνίδης, Μίμνερμος, Θέογνις, Αλκαίος, Σαπφώ, Πίνδαρος, Στησίχορος, Αλκμάν κ.ά.

δ) Οι άνθρωποι καταβάλλουν προσπάθεια να κατανοήσουν με τη λογική τη δημιουργία του κόσμου, το νόημα της ζωής και τα αίτια των φυσικών φαινομένων → Έτσι αναπτύσσονται η **φιλοσοφία** (**Φυσικοί Φιλόσοφοι** ή **Ίωνες φιλόσοφοι**), η **αστρονομία**, η **γεωγραφία**, η **μετεωρολογία** και τα **μαθηματικά**.

Εκπρόσωποι: Θαλής ο Μιλήσιος (γεωμέτρης και φιλόσοφος), Αναξίμανδρος, Αναξίμενης, Ηράκλειτος (τα πάντα ρει), Πυθαγόρας ο Σάμιος (μαθηματικός).

10. Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (σελ.65–67)

Χαρακτηριστικά της Αρχαϊκής περιόδου είναι:

- A) Η ανέγερση **λίθινων ναών**.
- B) Η δημιουργία **λίθινων αγαλμάτων** σε **φυσικό** ή **υπερφυσικό** μέγεθος.
- Γ) Η **επίδραση** της τέχνης της Ανατολής και της Αιγύπτου.

1) Οι ναοί.

Ο ναός χωρίζεται σε τρία μέρη:1) ο **πρόναος**. Είναι ένας μικρός χώρος που το συναντάμε στο μπροστινό μέρος του ναού.2) ο **σηκός**. Είναι το κυρίως μέρος του

ναού. Εδώ ήταν τοποθετημένο το άγαλμα του θεού.3) ο **οπισθόδομος**. Είναι ένας χώρος που βρίσκεται στο πίσω μέρος του ναού.4) Σε μερικούς ναούς, όπως στον Παρθενώνα, υπάρχει και ένας τέταρτος χώρος πίσω από τον οπισθόδομο που λέγεται **οπισθόναος**.

Ως συνήθως ένας ναός έχει κίονες στις στενές πλευρές του. Αν έχει κίονες μόνο στη μια στενή πλευρά λέγεται **πρόστυλος**. Αν έχει κίονες και στις δύο στενές πλευρές ονομάζεται **αμφιπρόστυλος**.

Σε πολλές περιπτώσεις γύρω - γύρω από το ναό υπάρχουν κίονες (κολόνες) που δημιουργούν το **πτερόν ή περιστύλιο**. Όταν ο ναός περιβάλλεται από μια σειρά κίωνων, λέγεται **περίπτερος**. Όταν περιβάλλεται από δύο σειρές κίωνων λέγεται **δίπτερος**.

Σύμφωνα με όσα είπαμε παραπάνω ο Παρθενώνας είναι περίπτερος αμφιπρόστυλος ναός.

Οι ναοί της αρχαϊκής περιόδου χτίζονται σε δυο ρυθμούς, το **δωρικό** (δωρικά κέντρα Πελοποννήσου) και τον **ιωνικό** (Αιγαίο και Μικρά Ασία). Διαφοροποιούνται κυρίως στους κίονες. Οι δωρικοί είναι πιο **βαρείς** και **αυστηροί**, οι ιωνικοί **κομψοί** και **πλούσιοι**.

Αρχιτεκτονικά γλυπτά, Κιονόκρανα

2) **Αγάλματα**: Ιδέες από Αίγυπτο. Άφθονο **μάρμαρο**. **Πλούτος**. **Κούροι**, **κόρες**, **συμποσιαστές**, **καθιστές μορφές**, **θεικές μορφές**.

3) **Κεραμική**: Διακόσμηση= Φυτική. Εικονιστική (καθημερινή ζωή- μυθολογία).
Τεχνική: -**Μελανόμορφη**. **Ερυθρόμορφη**.

4) Άλλες τέχνες

Μεταλλοτεχνία

Μικροτεχνία

Ειδώλια (πήλινα-χάλκινα)

Εργασίες

1. Να συγκρίνετε το ναό δωρικού ρυθμού και το ναό ιωνικού που απεικονίζονται στη σελ. 65 του βιβλίου σας.

2. Να συγκρίνετε ως προς το περιεχόμενο του ποιήματος της Σαπφούς, «Βασίλεψε το φεγγαράκι», (σελ.64) με το απόσπασμα της Ιλιάδας, Σ,478-490 (σελ.63).

3. Τις ερωτήσεις 1 και 2 στη σελ. 67 του σχολικού βιβλίου.